

Hillar Kärner – malele pühendunult läbi elu

Margus Sööt, meistrikandidaat males

Maletaja Hillar Kärner sai käigud selgeks poisipõlves II maailmasõja aegu ja on püsinud kauni mõttemängu juures kuni tänaseni, tühimust ei ole ta seni tundnud. Veel tänagi, 72-aastasena käib ta erinevais Eestimaa paigus toimuvatel maleturniiridel nooremaid kimbutamas ja võtab tuima järjekindlusega senioride auhindu – harva, kui konkurentidel vähimgi lootus tekib.

Ajalugu mäletab mitmeid Kärneri suuri võite, aga ka kibedaid kaotusi ja meeldejäävaid viike. Nii on ta viimane eestlane, kel õnnestunud alistada legendaarne Paul Keres – juhtus see 1967. aastal “Kalevi” ja “Jõu” vahelises matšis. Veel mitmel teiselgi korral seisis Keres Kärneri vastu kaotuse äärel, kuid suutis oma naha siiski päästa.

Lisaks Kerese skalbile on Kärneri kontos nii võite kui ka viike maailmameistri tiitlit omanud maletajate üle – alistumise märgiks on talle käe ulatanud maailmameistrid Mihhail Tal ja Anatoli Karpov. Kõhklematult võib Kärnerit pidada üheks läbi aegade paremaks Eesti maletajaks.

Millal tegite malemänguga algust, kuidas mängu juurde sattusite? Kas perekonnas mängis keegi?

Malet õppisin mängima juba 6-7-aastasena, käigud said selgeks kuidagi märkamatult, ei mäletagi, kuidas see täpselt juhtus. Ilmselt ma pidin kõrvalt vaatama midagi, minu teada meil malekirjandust õieti kodus ei olnud, võib-olla juhtusid kätte mõned malenurgad ajakirjadest. Õpetajat ja treenerit pole mul kunagi olnud.

Kuid kuni umbes 14. eluaastani oli mu põhiline kirk ikkagi jalgpall. Mängisime poistega omavahel kodumaja taga, Veskimetsas, Stroomi rannas – kõikjal, kus vähegi mängida sai. Ja nõnda hommikust õhtuni. Põhiliselt olin ma väravavaht. Füüsiliselt sain ma seega nooruses kõva ettevalmistuse.

Siis ühel hetkel tõusis esile male, ükskord pandi mind vist kodus mängima – mäletan, et andsin päris-päris noorena isale ja onule simultaani kahel laual, ma vist olin lausa teises toas ja mängisin peast.

Isa mängis mul malet nii kiibitseja tasemel, ema ei teadnud malemängust üldse midagi. Ka mu onu, ema vend, kes elas ühel perioodil meie juures, oskas natuke malet. Mu veidi üle kahe aasta noorem vend mängis samuti, täiskasvanuna ka oma asutuse eest.

Millal algas tõsisem malerindel tegutsemine?

Kooliõpingute ajal, võisin käia nii umbes 6. klassis, kui hakkas pihta metsik maleline tegevus. Meil oli üks kooliteenistuja, mitte -õpetaja, Raimund Kruusmaa, kes meid poisse malega tegelemisel “tagant torkis”. Mul õnnestus Müürivahe tänaval asunud maleklubist laenutada vanaaegne malekell, mis tirises iga viie sekundi tagant (selle aja jooksul pidi käima) ja sellega algas siis rohke mängimine. Peetud said mitmel kujul kooli esivõistlused, paaril korral toimusid kohtumised 2. keskkooliga, kus esilaud oli Valter Küchle.

Põhiline murrang hakkas peale 1949. aastast: 1949 kuni 1950 ma täitsin II järgu, seejärel I järgu ja sügisel sain esimese meistrikandidaadi palli. Võib öelda, et aastaga liikusin edasi sisuliselt kaks ja pool järku.

1950. aastal jagasin ma Vinogradovi ja Kūchlega esikohta Tallinna koolinoorte meistrivõistlustel, ma olin siis 14-aastane, aga sel turniiril võisid mängida kuni 18-aastased. Üks neist loobus järelmatšist, ei mäletagi täpselt kumb, ja teist ma võitsin. 1951. aastal tulin seejärel juba Eesti koolinoorte meistriks, hiljuti sattusid mulle tolle turniiri partiid pihku – kaotasin 4. voorus Udo Tarvele, kes oli minust aasta vanem, siis võitsin aga kümme partiid jutti ja viimases voorus tegin viigi, mis kindlustas esikoha. See võit oli omamoodi üllatus, ka minule endale. Aastaga oli toimunud mängutasemes väga suur hüpe, 1950. aastal olin Eesti koolinoorte esivõistlustel saanud 12. koha.

1951. aastal pääsesin esmakordselt Eesti meeste finaali ja sain küllaltki hea tulemuse, miinus üks ehk 9 punkti 19st, kusjuures viie meistrikandidaadi vastu sain ma 2,5 punkti. Toona oli Eestis meistrikandidaate vähe, tšempionaadil mängis neid viis. Nendel aastatel juhtis Eesti noorte malet Elmar Martin, omaaegne Eesti üks paremaid pikamaajooksjaid. Tema hoolitses meie noorte eest kõigiti, korraldas treeninglaagreid, käis kaasas väljaspool Eestit toimunud võistlustel jne – ta oli meie jaoks A ja O.

1951. ja 1953. aastal tulite Eesti koolinoorte meistriks, 1952 olite samal võistlusel Udo Tarve järel teine-kolmas – kuulsite kindlalt omaealiste tippu.

Noorteklassist täiskasvanute sekka üleminek ei sujunud aga sugugi mitte valutult, esimese medali (hõbe) Eesti meeste meistrivõistlustelt saite alles 1968, esimeseks tulite esmakordselt 1970. Milles asi, miks tuli häid kohti Eesti tšempionaatidel nõnda kaua oodata?

Huvitaval kombel, ma ei tea, kas ma olin liiga temperamentne või milles asi, aga Eesti esivõistlustel mängimine millegipärast ei klappinud. Võitudele järgnesid kaotused ja vastupidi. Võib-olla mõni lihtsalt küpseb hiljem. Esimese tšempionitiitlini läks 19 aastat. Ometi oli mul kuni 1970. aastani igasuguseid tulemusi, ka väga häid.

1964. aasta juulis avanes teil tänu heale esitusele aasta varem toimunud rahvaste spatakiaadil võimalus mängida meistersportlase nimetusele matši tuntud Moskva meistri Mihhail Bontš-Osmolovskiga, võitsite veenvalt 9:5. Mida sellest matšist mäletate?

Matš sai teoks tänu sellele, et toonased Eesti malejuhid toetasid mind, Helmut Luik oli siis maleklubi direktor. Luik saatis mind Pärnus toimuvale matšile maleklubist välja sõnadega: “Kui matši ei võida, ära Tallinna tagasi tule.”

Matš algas mulle õnnelt, oma lemmikavangust – prantsuse kaitsest – sain mustadega hiilgava seisu, aga närvid olid nii pingul, et suutsin oma edu maha mängida ja esimese partii ma kaotasin. Ülejäänud 13 partiist olin parem 9:4.

Bontš-Osmolovski oli Moskva Baumani nimelise Kõrgema Tehnikakooli teaduste doktor. Ta oli toona Moskva üks paremaid meistreid, saanud linna esivõistlustel häid kohti. Minule plussiks oli see, et ta niiõelda müüs oma puhkuse ära – talle maksti siin kõik kinni, elamine, bensiin jms, ta tuli auto ja naise-lapsega Pärnusse puhkama, kõik oli talle absoluutselt prii. Mäng-mänguks, mingeid kokkuleppeid meil ei olnud, kaks korda ta pakkus mulle viiki, saatsin pakkumise põrgu, ehkki mul oli vaja meistri nimetuse saamiseks võita 14-partiiline matš vaid 7,5:6,5.

1966. aastal Vilniuses toimunud NSV Liidu meistrivõistluste poolfinaalis olite väga lähedal finaali võistlusele jõudmisele. Et tol aastal oli finaali võistlus ise MM-tsooniturniiriks, siis olid poolfinaalide koosseisud väga tugevad. Pärast viit järjestikust võitu vajasite Vilniuses viimases voorus vaid viiki suurmeister

Aleksei Suetini vastu, ometi see ei õnnestunud ja finaaliuks jäi suletuks, mis juhtus?

Vilniuses toimunud turniiril aitas mul hästi mängida tõsiasi, et käisime Vldas Mikenase ja Iivo Neiga ühes sealses jõekäärus, mis asus umbes 10 km kaugusel mängupaigast, iga päev ujumas. Füüsiline vorm oli mul turniiri ajal väga hea. Tegin lolluse sellega, et pakkusin turniiri algfaasis kolmes partiis täiesti võrdses seisus viiki, kuna olin aga vastaste jaoks tundmatu, siis lükati mu viigipakkumised tagasi ja ma läksin sellest pabinasse ning kõik need kolm partiid ma kaotasin, täiesti asjatult. Siis turniiri lõpupoole sai määravaks füüsis, võitsin viis partiid jutti. NSV Liidu finaaltorniir oli poole punkti kaugusel. Viimaseks vooruks valmistasin ette kaheksa tundi, vene avangus leiutasin oma skeemi, kuidas mängida. Partii mängisin Suetini mustadega täiesti üle, mul oli parem seis, kuskil aga kaotasin oma vea läbi etturi, ajasin seejärel veel tunde vastu, aga partiid enam päästa ei õnnestunud. Iivo Nei on kunagi öelnud, et ma olin toona maailma saja parema maletaja hulgas, sest NSV Liidu tase oli tol perioodil muust maailmast nii palju üle. Kusjuures Vilniuses juhtus toona veel selline jama, et kaks mu konkurenti said ilma mänguta punkti, sest üks osaleja, Eduard Mnatsakanjan, läks turniiri ajal lolliks ja hakkas üht vana pruuti kõrtsis millegagi viskama ning läks seetõttu paar vooru enne lõppu vangi. Kaks mu konkurenti said tänu sellele tema vastu ilma mänguta plusspunkti.

1979. aastal täitsite Bulgaarias Primorsko rahvusvahelisel turniiril teistkordselt rahvusvahelise meistri normi (esmakordselt Tallinnas 1977). Võrdlesite omal ajal Primorsko turniiri taset hea Balti turniiri omaga – kas tõesti oligi nii, et keskmise tasemega NSV Liidu turniiril oli raskemgi läbi lüüa kui rahvusvahelisel turniiril?

Primorsko turniir toimus suvisel ajal, rand oli mängupaiga lähedal, imeilus liivarand Musta mere ääres 40 km Türgi piirist. Füüsiline tegevus turniiri ajal oli väga värskendav, ujumine viis mõtted mujale. Mängisin himuga, kaks või kolm vooru enne lõppu jõudsin pluss kolme peale ja siis oli normi saavutamine juba võimete kohane. Normi täitsin kindlalt.

Tõepoolest, sõltuvalt aastast, sõltuvalt Balti turniiri koosseisust, võisid need olla Primorsko turniiriga samaväärse tugevusega.

On avaldatud arvamust, et kui Eestit poleks NSV Liidu poolt okupeeritud, siis oleks Keres tulnud maailmameistriks. Kuidas on teie malelist karjääri mõjutanud Eesti kuulumine NSV Liidu koosseisu, tuli see pigem kahjuks (piiratud liikumisvabadus) või kasuks (tugev sisene konkurents)?

Ma ei oskagi peast öelda, kui palju on minult välissõite ära võetud, kuid neid on ikka üksjagu. Üks näide: Sotši suurturniiri ajal (1977) sain heaks tuttavaks ja sõbraks Rumeenia maletaja Foissoriga, aasta hiljem saatis ta mulle turniirikutse, kuid et tal puudusid mu täpsed isikuandmed – ta teadis mu sünniaastat, kuid isa nimeks oli pannud Ivan, isa on mul tegelikult Richard, siis öeldi mulle selle peale, et te võite ju minna, aga Rumeenia piirivalve ei lase teid riiki sisse.

Neid juhuseid oli rohkemgi, mil võeti ära võimalus osaleda välisturniiril. Mõnel korral olen ise asja läbi surunud – näiteks kasvõi rahvusvahelise meistri nimetuse saamisel otsustavaks saanud Primorsko turniir. Et õnnestus sinna üldse minna, siis selleks kulus palju minu ja Tõnu Truusi energiat.

Sellest pole üldse mõtet rääkida, et teinekord paluti maletajatel ritta võtta, et julgeoleku mehel oleks hea üle lugeda. Nii juhtus näiteks, kui sõitsime rongiga

matšidele Soome Leningradi kaudu ja siis tegi rong kuskil peatuse. Tagasi Soomest tulime läbi Moskva, et saada Moskvast oma pass kätte. Iga kord oli ise mees julgeolekuks võistlustel kaasas.

Jäite oma pika karjääri jooksul malepartii ajal tihti ajapuudusesse, miks?

Noorusest peale on minu suurimaks veaks males olnud, et tahtsin alati teha parimat käiku. Selleks, et teha parimat käiku, tuleb aga “tukkuda” ja nii jäädki ajapuudusesse. Ilmselt oli mu iseloom liiga nõrk ja ma ei suutnud mingil hetkel kiiremini mängida. Ajasin taga mingisugust kristallpuhtust või ilu või ma ei oskagi öelda, mida. Ilmselt oli mõtlemisaparaat siiski nii aeglane, et kahte head asja korraga ei saanud – kas kannatas mängu kvaliteet või ületasin aja.

Mäletan, et kunagi mängisin partii Raul Renteriga, kus mul oli 20. käiguks laual täiesti läbi seis ja aega oli mul kellal järgmiseks ajakontrollini teha jäänud 20 käiguks vaid üks minut. Tegin minutiga vajaliku hulga käike ja ajakontrolli järel andis vastane alla ehk minutiga mängisin vastase üle. See näitab, et suutsin vajadusel kiiresti mängida.

Üksikutes partiides olete võitnud maailmameistreid Mahhail Tali ja Anatoli Karpovit, samuti mitmeid teisi tugevaid maletajaid. Mida mäletate nendest võitudest?

Taliga mängimine mulle kuidagi istus või suutsin ma end tema vastu nii metsikult motiveerida. Võitsin teda kolmel korral: 1952 Rostov-na-Donu noorte üleliidulistel võistkondlikel meistrivõistlustel, 1971 Pärnu turniiril, 1983 rahvusvahelisel Paul Kerese mälestusturniiril Tallinnas. Tean tagantjärele, et Tali naine hoiatas teda minuga mängimise vastu.

Tal ütles kunagi, et ma olevat taktik, et ma peaksin mängima vanaindia kaitset ja teisi teravaid avanguid. Need on Tali sõnad, ju ta teadis rohkem, kuigi ma ise ei saa sellest siinemaani hästi aru, sest ise pean end siiani positsionääriks.

Esmakordselt mängisite Eesti meeste meistrivõistlustel 1951, viimati 2003, olete olnud meistrivõistlustel osaline rohkem kui 50 aasta vältel kokku 36 korral. Mis on selle aja jooksul Eesti meistrivõistlustel muutunud, mida ise kõige enam märkate?

Praeguseid Eesti esivõistlusi ei tahaks üldse kommenteerida, viimastel aastatel on tihti ette tulnud, et näiteks pronksmedali võitja ei saa sisuliselt mitte midagi auhinnaks, vaid sooja käepigistuse. Auhinnad vähemasti esikolmikule peaksid siiski olema, olgu rahalised või esemelised.

Vanasti, mäletan jagasin Tartus toimunud tšempionaadil 3.-4. kohta (1972), sain auhinnaks VEFi väikse raadio. Hea meel oli midagi saada. Nõukogude ajal rahalisi auhindu küll polnud, aga mis meil alati olid – meil olid turniiride ajal talongid olemas, vähemasti toitlustamine ja elamine olid tagatud. Tol ajal korraldati ka teatud aastatel treeninglaagreid, näiteks käisime Sotšis mitu korda, regulaarselt toimusid Eesti koondise treeninglaagrid Türil jne.

Mida loete oma pika maletajakarjääri parimaks saavutuseks?

1980. aastal võitsin Riia lahtised esivõistlused mitme suurmeistri ees, osales peaaegu kogu Läti paremik eesotsas suurmeistrite Edvins Kengise, Zigurds Lanka ja Janis Klovansiga. Jagasin esikohta, Aleksander Veingoldi ja suurmeister Leonid Gofsteiniga, tänu koefitsentide süsteemile olin parim.

Ah-jaa, üks paremaid tulemusi on kahtlemata esikoha jagamine umbes 15 aasta eest Soomes “Caissa” maleklubi turniiril koos kohaliku mehe Veijo Mäkiga. Võitsin seal kaht Soome suurmeistrit, Heikki Westerineni ja Jouni Yrjölät. Esikoha auhinnaks oli IBMi arvuti hinnaga 16 000 Soome marka – see oli aga aparaat, mida ei tohtinud NSV Liitu anda ja nõnda sain selle eest rahaliselt vaid 8000 marka ehk poole arvuti väärtusest.

Kust olete leidnud ja leiate ikka veel motivatsiooni male mängimiseks? Olete seda teinud juba nii pikka aega.

Esiteks – male meeldib. Teine aspekt – male on vaheldus igapäevaelule. Kolmandaks on turniiridel ka minimaalsed auhinnad, mis katavad osalemise kulud. Ilmselt olen sündinud maletajaks. Kui turniiril hästi läheb, siis saab sellest positiivse emotsiooni, kuid teinekord juhtub ka vastupidi...

PARTIIKOGUMIK HILLAR KÄRNERI ŠEDÖÖVRITEST?!

Hillar Kärner on aastakümnete jooksul mänginud palju meeldejäävaid, kauneid, efektseid, õpetlikke, malemängu kaunistavaid partiisid. Nende partiide hulgas on nii ilusaid võite kui ka kaotusi, samuti väärtuslikke ja hinnatavaid viike. Vanameister näeks meeleldi enda partiisid ühtses teoses, kuhu võiks tema hinnangul mahtuda umbes sada valitud partiid. Mänge saab soovi korral liigitada, näiteks võiksid eraldi peatükkide all valikusse kuuluda: omal ajal uuenduslikke ja originaalseid avanguideid sisaldavad partiid, efektseid ja õpetlikud lühipartiid, strateegiliselt hiilgavalt – hillarkärnerlikult teostatud partiid, meisterlikult läbi viidud lõppmängud jne. Kas leidub huvilisi, kes võtaks enda õlule teose komplekteerimise ja välja andmise?

ARVAMUS

Merike Rõtova, maletaja, maleajaloolane, eakaaslane: “Kärner on fantastiliselt malet armastanud, ta on mänginud igal ajal – isegi siis, kui tippmaletajad on alaliidu juhtorganitega tülis olnud, on tema ikka alati võistlustel osalenud.”

HILLAR KÄRNER

- Sündinud: 27. juulil 1935 Tallinnas
- Haridus: lõpetas 1954 Tallinna 22. keskkooli (praegune Jakob Westholmi Gümnaasium), õppis seejärel Tallinna Polütehnilises Instituudis (TPI-s) masinaehitust (jäi lõpetamata)
- Töö: 1960ndail Tallinna Ekskavaatoritehases ja Kirovi nimelises näidiskalurikolhoosis, hiljem EKE Projektis, Kerese malemajas ja Jõus instruktorina
- Perekond: teist korda abielus, esimesest abielust üks laps
- Saavutused: 7-kordne Eesti meeste meister (1970, 1975, 1977, 1983, 1984, 1985, 1987), üleliiduline maaspordiühingute meister 1966 (individuaalselt) ja 1970 (võistkondlikult), mitmekordne Tallinna meister. Meistrikandidaat aastast 1954, meister 1964, rahvusvaheline meister 1979.
- Tulemused üksikpartiides: võitnud Paul Kerest (1967), Mihhail Tali (1952, 1971, 1983), Anatoli Karpovit (1972), Oleg Romanišinit (1977), Dragoljub Velimirovitši (1977) jne; viigistanud Boriss Spasskiga (1973, 1975), Tigran Petrosjaniga (1977), David Bronsteiniga (1971, 1975, 1977), Leonid Steiniga (1971), Mark Taimanoviga (1972, 1975), Lev Polugajevskiga (1973), Jan Timmaniga (1973), Ulf Anderssoniga (1973) jne.

HILLAR KÄRNER EESTI MEESTE MEISTRIVÕISTLUSTEL

(esmakordselt 1951, viimati 2003, kokku 36 korda)

1951	11.-14. koht	20 osavõtjat
1954	6. koht	18
1955	5.-6. koht	18
1958	11. koht	16
1961	6. koht	18
1962	7. koht	16
1963	4.-6. koht	16
1964	8.-11. koht	16
1965	9. koht	14
1967	6.-9. koht	18
1968	2. koht	18
1969	11.-12. koht	14
1970	1. koht	14
1971	7.-8. koht	14
1972	3.-4. koht	14
1973	7. koht	18
1974	5.-7. koht	14
1975*	1. koht	14
1976	5. koht	18
1977	1. koht	14
1978	2.-3. koht	16
1979	2. koht	14
1980	7.-8. koht	14
1981	4.-5. koht	18
1982	4.-5. koht	14
1983**	1.-2. koht	15
1984*	1. koht	14
1985	1. koht	14
1987	1. koht	14
1988	2. koht	16
1989	10.-11. koht	13
1992	12. koht	12
1993	13. koht	14
1995	7.-8. koht	12
1996	8.-9. koht	11

2003 kaotas play-off süsteemis meistrivõistluste avaringis ehk 1/32 finaalis

* - turniiril jagasid esikohta kolm meest, Kärner võitis paremate vahelise järelvõistluse

** - esikoht läks kahasse, järelmatši ei toimunud

Enim Eesti meeste meistritiitleid 1923-2008: Iivo Nei 8 (1951, 1952, 1956, 1960, 1961, 1962, 1971, 1974); Hillar Kärner 7 (1970, 1975, 1977, 1983, 1984, 1985, 1987); Paul Keres 6 (1935, 1936, 1942, 1943, 1945, 1953); Gunnar Uusi 6 (1958, 1959, 1963, 1966, 1979, 1980); Olav Sepp 6 (1989, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995); Kaido Külaots 5 (1999, 2001, 2002, 2003, 2008).

KOMMENTEERIB HILLAR KÄRNER

Hillar Kärner - Jaan Ludolf (I maleolümpia 1971)

1.e4 Rf6 2.d3 (Kutse “omaloomingule”. Käigu universaalsusest kõneleb tõsiasi, et see on rakendatav pärast 1...c5, 1...c6, 1...e6, 1...e5 ja 1...Rf6. Iseasi, mida see süsteem valgele pakub.)

2...e5 3.Rf3 Rc6 4.c3 Oe7 5.Oe2 O-O 6.Rbd2 d5 7.O-O Oe6 (Hädavajalik oli 7...a5, takistades valge aktiivsust liputiival.)

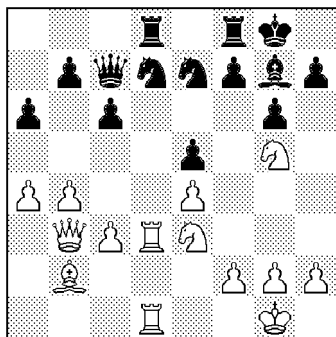
8.b4! a6 9.Ob2 dxe4?! (Selle vahetusega alustab must oma jõudude ümbergrupeerimist, loovutab aga valgele initsiatiivi. Arvesse tulid käigud 9...h6 ja 9...Rd7.)

10.dxe4 Rd7 11.Oc4! Oxc4 12.Rxc4 Of6 13.Re3 g6 14.a4! Og7 15.Lb3 Re7?

(Huvitaval kombel see käik kaotab juba partii. Musta seis oli aga strateegiliselt raske ja midagi paremat ei oska ka soovitada.)

16.Vfd1 c6 17.Vd3!! (Käigu mõte selgub nelja käigu pärast.)

17...Lc7 18.Vad1 Vad8 19.Rg5! (Ähvardab 20.Re6! Must on praktiliselt patis.)

19...Rc8 20.h4! (Et 20...Of6 vastata 21.Rg4!)

20...b6 (20...h6 järgneks 21.Re6! fxe6 22.Lxe6+ Vf7 23.Lxg6 ja musta seis ei pea kaua vastu. Ähvardab 24.Rg4 ning 23...Vf6 pole võimalik 24.Vxd7! tõttu. Pärast partiikäiku võidab valge vaigse, aga erakordselt ilusa vankrikäiguga.)

21.V1d2 ja must alistus, sest ähvardab 22.Ld1! Vaikne, aga õpetlik võistluspartii!

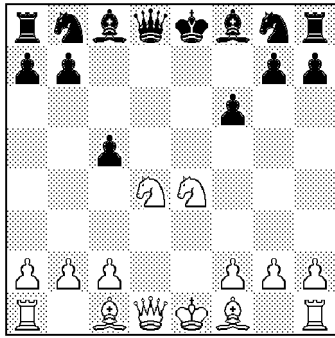
Hillar Kärner - Kusta Raudsepp (Ilmar Raua memoriaal 1973)

1.e4 c6 2.d3 d5 3.Rd2 e5 4.Rgf3 f6? (Kui juba musta kolmas käik on veidi pretensioonikas, siis neljas võib juba maksta terve partii. Kusta Raudsepp oli tuntud kui julge ja optimistlik võitleja, samaaegselt ka mehena, kes ei pidanud suurt lugu avanguteooria tundmisest (“tühi ajaraiskamine” see teooria tuupimine!). Seekord nähtavasti viis teda eksiteele valge tagasihoidlik algus.)

5.d4! (Pärast 4...Rd7 on see edasilüke väga tugev ja annab valgele senise praktika põhjal paremus, siinses seisus on aga efekt veelgi suurem.)

5...dxe4 6.Rxe4 exd4 7.Rxd4 c5? (Vastupanu võimaldasid käigus 7...Re7 ja 7...La5+, olgugi et seisud pärast 7...Re7 8.Lh5+ Rg6 9.Oe3 või 7...La5+ 8.c3 (8.Od2? Le5)

8...Le5 9.Od3 f5 10.Lh5+ g6 11.Lh3 on kõike muud kui meeldivad.)

8.Ob5+ Od7 9.Le2 Oxb5 10.Rd6+ Kd7 11.Le6+ ja must alistus, sest pärast 11...Kc7
12.R6xb5# on laual matt!

Kasutatud kirjandus:

- 1) "Spordileht" 03.08.1983,
- 2) "Noorte Hääl" 26.07.1985 (Mart Tarmaku kirjutis 50. juubeli puhul),
- 3) "Kehakultuur" nr. 14 1985,
- 4) Eduard Lukk "Male Eestis" (Tallinn 1965, 600 lk, 4000 eks),
- 5) Merike Rõtova "Male Eestis 1965-1969" (Tallinn 1972, 264 lk, 6000 eks),
- 6) Merike Rõtova "Male Eestis 1970-1976" (Tallinn 1982, 256 lk, 6000 eks),
- 7) Merike Rõtova "Male Eestis 1977-1983" (Tallinn 1986, 292 lk, 5000 eks),
- 8) Henn Saarmann ja Erlend Teemägi "Eesti spordi biograafiline leksikon" (Tallinn 2001, 800 lk).